

An N22

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi phleananna don bhóthar N22. Sula bhféachann tú ar an tuairisc, an féidir leat féin agus an duine in aice leat na focail Ghaeilge atá le fáil sa mhír a cheangal leis na focail Bhéarla thíos.

1. good news	a. <i>obair dheisiúcháin</i>
2. repair work	b. <i>thar ceann</i>
3. proposed plan	c. <i>ag maoiniú</i>
4. bypass	d. <i>éisteacht phoiblí</i>
5. public hearing	e. <i>seachbhóthar</i>
6. drafted	f. <i>dromchla</i>
7. depending on	g. <i>dréachtaithe</i>
8. per pro / on behalf of	h. <i>ag brath ar</i>
9. funding	i. <i>togra</i>
10. surface	j. <i>dea-scéala</i>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Ceist 2

Féachaigí ar an mhír uair amháin le feiceáil an raibh an ceart agaibh.

Ceist 3

Anois féach ar an mhír don dara huair agus ceangal na habairtí cearta leis na hainmneacha nó logainmneacha cúí.

Baile Bhuirne	Bhí éisteacht phoiblí acu faoin bhóthar nua atá dréachtaithe.
Maigh Chromtha	Cuirfear tús leis an obair dheisiúcháin ar an bhóthar san áit seo taobh istigh de choicís.
An Bord Pleanála	Comhairleoir de chuid Fhianna Fáil.
Údarás um Bóithre Náisiúnta	Beidh seachbhóthar ag dul timpeall na háite seo ach tá moill ar an obair.
Aindrias Ó Muineacháin	Ní bheidh go leor airgid acu tabhairt faoin obair ar an bhóthar go ceann bliana.

Ceist 4 Féach ar na samplaí seo de na hathruithe a thagann ar ainmfhocail nuair a leanann siad réamhfhocail shimplí áirithe. Éist leis an mhír arís agus breac síos an fhoirm cheart den fhocal atá idir lúibíní.

do (tiománaithe): _____
i (Gaeltacht): _____
trí (Baile Buirne): _____
de (coicís): _____
ar (togra): _____
do (bóthar): _____
ar (cumas): _____
le (fógairt): _____
de (mí): _____
go (ceann): _____
ar (plean): _____
ar (maoiniú): _____

Ceist 5 ‘Baile Bhuirne’ agus ‘Maigh Chromtha’

- (a) Cá bhfuil na háiteanna seo? Cén Béarla atá ar na logainmneacha seo?
- (b) Cad atá ar eolas agat faoin suíomh idirlín www.logainm.ie?
- (c) Féach ar na logainmneacha coitianta seo – cén Ghaeilge atá orthu? An bhfuil a fhios agat cad is brí leo?

Cork, Dublin, Galway, Limerick, Belfast

- (d) Cá bhfuil tú féin i do chónaí? Breac síos d’áit chónaithe i nGaeilge. Cad is brí leis an logainm sin?
- (e) Breac síos na háiteanna a bhfuil gach duine eile sa rang ina gcónaí. Féach ar an chomhrá samplach seo chun cuidiú leat:

*Cá bhfuil tú i do chónaí?
Tá mé i mo chónaí i mBaile Sonnáin. Agus tú féin?
Tá mise i mo chónaí i nDún Ógáin.*

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo leis an duine in aice leat nó le do ghrúpa:

An síleann tú go bhfuil na bóithre go maith in Éirinn i gcomparáid le tíortha eile?
An iad na drochbhóithre is cúis leis na timpistí bóthair ar fad in Éirinn, dar leat? Cén fáth?
An bhfuil córas taistil maith againn sa tír, dar leat?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1 agus Ceist 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
j	a	i	e	d	g	h	b	c	f

Ceist 3

An Bord Pleanála	Bhí éisteacht phoiblí acu faoin bhóthar nua atá dréachtaithe.
Baile Buirne	Cuirfear tús leis an obair dheisiúcháin ar an bhóthar san áit seo taobh istigh de choicís.
Aindrias Ó Muineacháin	Comhairleoir de chuid Fhianna Fáil.
Maigh Chromtha	Beidh seachbhóthar ag dul timpeall na háite seo ach tá moill ar an obair.
Údarás um Bóithre Náisiúnta	Ní bheidh go leor airgid acu tabhairt faoin obair ar an bhóthar go ceann bliana.

Ceist 4

do (tiománaithe):	<i>de thiománaithe</i>
i (Gaeltacht):	<i>i nGaeltacht</i>
trí (Baile Buirne):	<i>trí Bhaile Buirne</i>
de (coicís):	<i>de choicís</i>
ar (togra):	<i>ar thogra</i>
do (bóthar):	<i>do bhóthar</i>
ar (cumas):	<i>ar chumas</i>
le (fógairt):	<i>le fógairt</i>
de (mí):	<i>de mhí</i>
go (ceann):	<i>go ceann</i>
ar (plean):	<i>ar phlean</i>
ar (maoiniú):	<i>ar mhaoiniú</i>

Ceist 5

Cleachtadh cainte é seo ach amháin:

Cork – Corcaigh – Marsh land.

Dublin – Baile Átha Cliath – the fort of wattle.

Galway – Gaillimh – stony river, or from ‘gall’ meaning stranger.

Limerick – Luimneach - open ground.

Belfast – Béal Feirste – mouth of the sandbanks.

Ceist 6

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Áine Lally

Bhí dea-scéala ann inniu do thiománaithe i nGaeltacht Mhúscraí a bhíonn ag taisteal ar an N22 trí Bhaile Bhuirne. Tosófar ar obair dheisiúcháin ar an mbóthar taobh istigh de choicís. Ach, tá moill curtha ar thogra mór eile an N22 – seachbhóthar Mhaigh Chromtha.

Grett O'Connor

I mí an Mheithimh bhí éisteacht phoiblí ag an mBord Pleanála anseo i Maigh Chromtha. Tá plean dréachtaithe do bhóthar nua fiche dó ciliméadar ar fhad a chuirfidh ar chumas an tráchtaⁱ baile Mhaigh Chromtha agus sráidbhaile Bhaile Mhic Íre a sheachaint. Bhí cinneadh le fógairt ag an mBord Pleanála Dé hAoine seo caite, ach anois deir siad nach bhfógrófar é go dtí an naoú lá de mhí na Nollag, ar a thúisce. Fiú má cheadaíonn an Bord Pleanála an seachbhóthar, inniu dúirt an tÚdarás um Bóithre Náisiúnta nach mbeidh airgead acu chun tabhairt faoin togra go ceann bliana eile ar a laghad. Dhá chéad milliún euro a bheidh i gceist agus deir siad go mbeidh a lán ag brath ar phlean ceithre bliana an rialtais, ina mbeidh laghdú ag teacht ar mhaoiniú an Údaráis um Bóithre dar leo, gach bliain. Dúirt urlabhraí thar ceann chiste gnímh an tseachbhóthair go mbeidh an-díomá orthu agus go marófar a thuilleadh daoine i dtimpistí i lár an bhaile, mar nach raibh an tsráid oiriúnach don trácht a ghabhann tríd gach lá.

Ach is gar go ndéanfar difríocht shuntasachⁱⁱ don bhóthar i mBaile Bhuirne.

An Comhairleoir Aindrias Ó Muineacháin, Fianna Fáil.

Tá an Chomhairle Contae ar tí an Conradh a thabhairt agus cúpla lá eile a deir siad linn inniu. Chomh luath is a bheidh an tairiscint tugthaⁱⁱⁱ beidh siad ábalta tosú láithreach agus tabhairt faoin obair sin. Ag tosú thart ar an mbaile, leagfaidh siad píopa uisce soir an bóthar agus ina dhiaidh sin ansin tiocfaidh siad agus leagfaidh siad bóthar nua.

Grett O'Connor

Beidh dromchla nua ar an mbóthar ón Muileann go hOifig an Phoist Bhaile Mhic Íre. Grett O'Connor, Nuacht TG4. Múscraí.

ⁱ na tráchta a deirtear

ⁱⁱ difríocht suntasach a deirtear

ⁱⁱⁱ tabhartha a deirtear